

ชื่อเรื่อง การพัฒนารูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแบบครอบครัวเป็นศูนย์กลาง สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ผู้วิจัย นายโกสินทร์ สวัสดิ์ชัย

ปีการศึกษา 2568

บทคัดย่อ

รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแบบครอบครัวเป็นศูนย์กลาง สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแบบครอบครัวเป็นศูนย์กลาง สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน 2) เพื่อสร้างรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแบบครอบครัวเป็นศูนย์กลาง สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน 3) เพื่อทดลองใช้ และประเมินผลรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแบบครอบครัวเป็นศูนย์กลาง สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน 4) เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแบบครอบครัว เป็นศูนย์กลาง สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ที่พัฒนาขึ้นโดยศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ไปประยุกต์ใช้ในศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอื่น แบ่งออกเป็น 4 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ในปีการศึกษา 2567 กลุ่มตัวอย่างคือครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา 10 คน และผู้ปกครองจำนวน 10 คน เครื่องมือคือแบบประเมินการสนทนากลุ่ม เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแบบครอบครัวเป็นศูนย์กลาง สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน 2567 ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ 11 คน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก และความเหมาะสมและความเป็นไปได้ จากกลุ่มตัวอย่างคือ ครู 25 คน คณะกรรมการสถานศึกษา 4 คน และผู้บริหาร 1 คน เครื่องมือ คือ แบบวิเคราะห์เอกสารประเด็น ในการสัมภาษณ์เชิงลึก และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิเคราะห์เอกสารการสัมภาษณ์เชิงลึก และประเมินฯ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา และใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแบบครอบครัวเป็นศูนย์กลาง สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ปีการศึกษา 2567 กลุ่มตัวอย่างคือครู 15 คน เครื่องมือ คือ แบบประเมินประสิทธิผลในการนำรูปแบบไปใช้ และแบบสอบถามความพึงพอใจที่มี ต่อรูปแบบ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการทดลองใช้ ประเมินประสิทธิผล และสอบถามความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระยะที่ 4 การศึกษาความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแบบครอบครัวเป็นศูนย์กลาง สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ที่พัฒนาขึ้นโดยศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ไปประยุกต์ใช้ในศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอื่น ในปีการศึกษา 2568 กลุ่มตัวอย่าง คือผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน 7 คน รองผู้อำนวยการหรือครูปฏิบัติหน้าที่รองผู้อำนวยการกลุ่มงานวิชาการจำนวน 7 คน ครู ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการ จำนวน 7 คน เครื่องมือ คือ แบบสอบถามความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบไปใช้ในสถานศึกษาอื่น วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย มีดังนี้

1. สภาพปัจจุบันในการให้บริการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่ามีจุดแข็งในด้านบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ และความรับผิดชอบ งบประมาณพื้นฐานที่ได้รับอย่างต่อเนื่อง และการจัดสื่อการเรียนรู้งานส่วนที่เหมาะสมต่อผู้เรียน อย่างไรก็ตาม ยังมีข้อจำกัดที่สำคัญ ได้แก่ การขาดบุคลากรเฉพาะทาง เช่น นักกิจกรรมบำบัด และนักรรถบำบัด การขาดงบประมาณเฉพาะด้าน การขาดวัสดุอุปกรณ์และนวัตกรรมที่จำเป็น ตลอดจนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและภาคีเครือข่ายที่ยังไม่เป็นระบบและต่อเนื่องเพียงพอ ส่วนความต้องการ ในการให้บริการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอนพบว่า ด้านบุคลากร ต้องการการพัฒนาศักยภาพและการเพิ่มบุคลากรสหวิชาชีพ ด้านงบประมาณ ต้องการการจัดสรรทรัพยากรที่ครอบคลุมทั้งพื้นฐานและเฉพาะทาง ด้านวัสดุอุปกรณ์และสื่อ ต้องการการพัฒนาและการจัดหาสื่อ นวัตกรรม และอุปกรณ์เฉพาะบุคคลที่ทันสมัย และด้านการบริหารจัดการ ต้องการระบบการบริหารที่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและภาคีเครือข่าย เข้ามามีส่วนร่วมอย่างเป็นรูปธรรม
2. รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแบบครอบครัวเป็นศูนย์กลาง สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่สร้างขึ้น มีทั้งหมด 6 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ ของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า (Input) องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการ (Process) องค์ประกอบที่ 5 ผลผลิต (Output) และ องค์ประกอบที่ 6 ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback)
โดยรูปแบบมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด มากที่สุด ($\bar{x} = 4.67$, S.D. = 0.47) และความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.68$, S.D. = 0.46)
3. ผลการทดลองใช้และประเมินประสิทธิผลการใช้รูปแบบ พบว่า ตามความคิดเห็นของครู อยู่ในระดับ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละเฉลี่ย 95.00 พบว่า ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในการนำรูปแบบไปใช้ เด็กมีผลการพัฒนาการที่ติดตามจุดประสงค์ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว(IFSP) เฉลี่ยร้อยละ 93.00 อยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าพัฒนาการทั้ง 5 ด้าน (ร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม สติปัญญา และทักษะเฉพาะ) เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 91.80 ของปีการศึกษา 2566 เป็น 93.00 ของปีการศึกษา 2567 ขณะเดียวกันคุณลักษณะอันพึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเพิ่มจากร้อยละ 89.78 ของปีการศึกษา 2566 เป็น 95.04 ของปีการศึกษา 2567 ด้านความพึงพอใจ ที่มีต่อรูปแบบ ครูมีความพึงพอใจ ต่อรูปแบบ ระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.79$, S.D. = 0.34) และผู้ปกครอง มีความพึงพอใจต่อรูปแบบ ระดับมากที่สุดเช่นกัน ($\bar{x} = 4.78$, S.D. = 0.36)
4. ผลการศึกษาความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแบบครอบครัวเป็นศูนย์กลาง สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ที่พัฒนาขึ้นโดยศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ไปประยุกต์ใช้ในศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอื่น พบว่า อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.70$, S.D. = 0.46) และความเป็นไปได้ในการนำคู่มือการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแบบครอบครัวเป็นศูนย์กลางไปใช้ในสถานศึกษาอื่น อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.71$, S.D. = 0.44)

ที่อยู่อ้างอิง (URL) : <https://publish.vichakan.net/show/1583>

วันที่ดำเนินการเผยแพร่ : 10 กันยายน 2568

พิมพ์ : วันที่ 4 มิถุนายน 2569 เวลา 19.02 น.